

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 13. september 2017

33. tölublað | 11. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX
OYSTER PERPETUAL
GMT-MASTER II
IN 18 CT WHITE GOLD

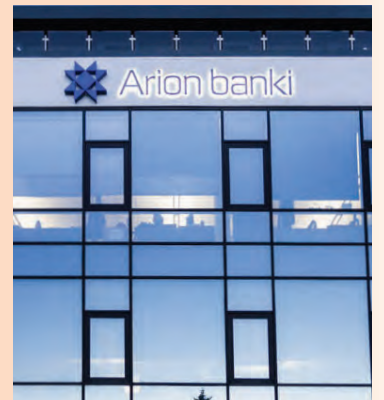

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR
Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Erlent vinnuafli hefur keyrt hagvöxtinn áfram

Yfir 24 þúsund útlendingar voru á vinnumarkaði í júní og hefur þeim fjölgað um 17 prósent á einu ári. Hafa þeir aldrei verið fleiri. Nefndarmaður í peningastefnunefnd Seðlabankans telur engu að síður að tölur yfir erlent vinnuafli séu vanmetnar. Innflutt vinnuafli hefur komið í veg fyrir launaskrið og keyrt hagvöxtinn áfram. 6-7

»2
Vogunarsjóðir verða virkir eigendur að Arion
Vogunarsjóðunum Taconic og Attector verður heimilað að eiga beint og óbeint meira en tíu prósent hlut í Arion banka. FME mun ljúka hæfismati sínu á allra næstu dögum.

»2
Ekkert ríki jafn háð ferðapjónustu

Ferðapjónustutekjur á hvern Íslending nema um 8.800 dólum og eru þær hæstu í heiminum, að Lúxemborg undanskilinni. Tekjur á hvern Íslending um sex sinnum hærrí en á hvern Spánverja.

»6
Hundraða milljarða gat í fjárfestingu innviða

„Framkvæmdir á vegum hins opinbera geta tekið óralangan tíma, jafnvel þótt kostnaðurinn sé ekkert í líkingu við uppsafnaða þörf. Slíkan tíma höfum við ekki til stefnu þegar kemur að innviðum Íslands,“ segir Sigurður Hannesson, framkvæmdastjóri SI.

Á LEIÐ TIL ÚTLANDA

OPTICAL STUDIO FRÍHÖFN LEIFSSTÖÐ

Verslaðu á hagstæðara verði í okkar fullbúnu gleraugnaverslun á fríhafnarsvæðinu í Leifsstöð

Með öllum margskiptum glerjum fylgir annað par FRÍTT með í sama styrkleika

Ábyrgðar- og þjónustuaðilar: Optical Studio Smáralind, s. 528 8500 og Optical Studio Keflavík, s. 421 3811

Miklar gengissveiflur ættu ekki að koma á óvart

Á aðeins fáeinum mánuðum hefur krónan farið frá því að vera stöðugasta mynt heims í eina þá óstöðugustu, að sögn Friðriks Más Baldurs-sonar, prófessors í hagfræði og efnahagsráðgjafa GAMMA.

Hann segir að líta þurfi til gjaldmiðla þróunnarríkja til þess að finna viðlíka sveiflur og hafa verið á gengi krónunnar eftir að losað var um fjármagnshöftin í mars síðastliðnum. Æskilegra væri ef gjaldeyrismarkaðurinn færðist hraðar í átt að eðlilegra ástandi.

Friðrik Már fjallaði um gengisþróun krónunnar á málstofu sem GAMMA stóð fyrir í Tjarnarbiói sídegis í gær.

Hann segir í samtali við Markaðinn að það hafi ekki átt að koma á óvart að flókt krónunnar ykist við afnám hafta. „Þegar opnað var fyrir fjármagnsviðskipti fóru þau að verða ráðandi í skammtímasveiflum á genginu. Gjalddeyrismarkaðir eru almennt mun kvikari en vöru- og þjónustumarkaðir.

Þó svo að við séum með viðskiptaafgang sem styður við gengið skiptir það ekki máli til skemmri tíma því fjármagnshreyfingar virðast hafa meiri áhrif á gengissveiflurnar heldur en gjalddeyrissinnflæði sem stafar af vöru- og þjónustuviðskiptum,“ segir hann.

Friðrik Már Baldursson, efnahagsráðgjafi GAMMA

Hann bendir meðal annars á að sveiflur á gengi krónunnar hafi undanfarið verið þrisvar til fjórum sinnum meiri en til dæmis á gengi sænsku krónunnar. Sveiflurnar komi ekki á óvart í ljósi þess hve lítill velti sé á millibankamarkaði með gjaldeyri.

„Hér er velta á millibankamarkaði um helmingur af utanríkisviðskiptum en í öðrum samanburðarlöndum eru viðskipti á gjaldeyrismarkaði margfalt meiri en utanríkisviðskipti. Þetta þýðir að hér geta tiltölulega litlar fjármagnshreyfingar haft mikil áhrif á gengið þannig að það sveiflist um allt að þrjú til fjögur prósent á einum degi. Slíkar sveiflur eru mjög óheppilegar og skapa mikla óvissu.“

Friðrik Már segir það stinga í augun hve mikið Íslendingar fjárfesta hér á landi og lítið erlendis og eins hve lítið sé um erlendar fjárfestingar hér á landi. „Það væri mjög æskilegt, ekki einungis til þess að efla gjaldeyrismarkaðinn og draga úr sveiflum á honum, heldur einnig til þess að ná fram betri áhættudreifingu fyrir þjóðarþúið, að það næðist betra jafnvægi þarna á milli. Til lengri tíma lítið væri ákjósanlegt að aflétta öllum höftum, einnig á innflæði fjármagns, og styrkja þannig tengsl markaðarins hér við erlenda markaði.“ – kj

Vill 300 milljónir vegna ófullnægjandi ráðgjafar

Félagið ET Sjón ehf., í eigu Eiríks Ingvars Þorgeirssonar, krefst þess að fá greiddar liðlega 300 milljónir króna í skaðabætur vegna meintrar ófullnægjandi ráðgjafar af hálfu Auðar Capital, sem síðar sameinaðist verðbréfafyrirtækinu Virðingu. Hefur félagið höfðað mál á hendur Virðingu, en aðalmeðferð fer fram fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur í byrjun næsta árs.

ET Sjón er einn þriggja hluthafa eignarhaldsfélagsins Þorgerðar sem seldi 45 prósent hlut sinn í Ölgerðinni síðasta haust. Félagið fór fram á að sýslumaðurinn á höfuðborgarsvæðinu legði lögban á sölu, en því var hafnað. Skömmu síðar var tilkynnt um sölu á 69 prósent hlut í Ölgerðinni.

Félagið Þorgerður var stofnað í október 2010 utan um kaup á hlut í Ölgerðinni. Fjárfestingarsjóðurinn Auður 1, í stýringu Auðar Capital,

» Samkvæmt heimildum tengist óánægja Eiríks því að hann hafi þurft að bera kostnað vegna milljarðs króna endurálagningar ríkisskattstjóra á Ölgerðina.

fór fyrir kaupendahópnum og á meirihluta hlutafjár í Þorgerði. ET Sjón á tæplega 30 prósent hlut í félaginu.

Samkvæmt heimildum Markaðarins tengist óánægja Eiríks með ráðgjöf Auðar Capital því að hann hafi þurft að bera kostnað vegna rúmlega milljarðs króna endurálagningar ríkisskattstjóra á Ölgerðina árið 2013 vegna ófugs samruna félagsins frá árinu 2007.

Virðing telur málsóknina með öllu tilhæfulegs og hefur krafist sýknu. – kj

Fá heimild fyrir virkum hlut í Arion

Vogunarsjóðunum Taconic og Attestor verður heimilað að eiga beint og óbeint meira en tíu prósent í Arion banka. FME mun brátt ljúka hæfismati sínu. Kaupþing og stjórnvöld vinna að því að endurskoða ákvæði um forkaupsrétt.

Vogunarsjóðirnir Taconic Capital og Attestor Capital, sem hvor um sig eignuðust 9,99 prósent hlut í Arion banka fyrir á árinu, munu teljast hæfir til að fara með virkan eignarhlut í bankanum. Fjármálaeftirlitið (FME) er að leggja lokahönd á hæfismat sitt á sjóðunum en niðurstaða þess, sem ætti að birtast í þessari eða næstu viku, verður sú að þeim sé heimilt að eiga beint og óbeint samanlagt meira en tíu prósent hlut í Arion banka, samkvæmt heimildum Markaðarins. Sjóðirnir eru jafnframt stærstu hluthafar Kaupþings sem á 58 prósent hlut í bankanum.

Samhlöða því að þeir verða metnir hæfir eigendur að bankanum munu sjóðirnir í kjölfarið fá atkvæðarétt í samræmi við hlutafjäreign sína í Arion banka. Þegar vogunarsjóðirnir þrír – Taconic Capital, Attestor Capital og Och-Ziff Capital – og Goldman Sachs keyptu rúmlega 29 prósent hlut í Arion banka af Kaupþingi fyrir samtals um 49 milljarða þá féllust sjóðirnir á að hlutum þeirra myndi ekki fylgja atkvæðaréttur þar til þeir yrðu metnir hæfir til að fara með virkan eignarhlut eða að bankinn yrði skráður á markað.

Taconic og Attestor sendu upphaflega tilkynningu til FME í apríl síðastliðnum þar sem þeir fóru þess á leit að hefja formlega hæfismatsferli um að eiga meira en tíu prósent hlut í Arion banka en sé einnig lítið til óbeins eignarhalds þeirra í gegnum Kaupþing fara þeir yfir þau mörk. FME hefur 60 virka daga til að afgreiða umsókn sjóðanna frá staðfestingu fullbúinnar tilkynningar en samkvæmt heimildum Markaðarins var það ekki fyrir en í byrjun júlí sem stofnunin taldi að slík tilkynning hefði borist frá báðum sjóðunum. Frestur FME til að ljúka hæfismati sínu á sjóðunum mun því brátt renna út.

Á meðal þeirra atriða sem hafa komið til skoðunar í hæfismatsferlinu er orðspor sjóðanna til að fara með virkan eignarhlut og eins fjárhagslegur styrkur þeirra til að styðja við Arion banka. Breski vogunarsjóðurinn Attestor Capital hefur áður verið metinn hæfur af fjármálaýfirvöldum í Evrópu til að vera virkur eigandi að fjármálaýfirræki en sjóðurinn fékk slíka heimild í tengslum við kaup á austurríska bankanum Kommunalkredit árið 2015.

Þá hefur FME einnig til skoðunar

Stefnt er að skráningu Arion banka síðar á árinu. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

49

milljarða greiddu sjóðirnir og Goldman fyrir 29 prósent hlut í Arion banka.

hæfi Kaupþings til að fara beint með virkan eignarhlut í Arion banka en frá árinu 2010 hefur það verið í gegnum dótturfélag þess, Kaupskil. Það fyrirkomulag verður hins vegar brátt fellt niður og því er nauðsynlegt fyrir Kaupþing að fá samþykki FME til fara með meira en tíu prósent hlut í bankanum. Að öðrum kosti þyrfti eignarhaldsfélagið að losa um að lágmarki um 48 prósent hlut í Arion banka – félagið á núna 57,9 prósent í bankanum – í fyrirhuguðu hlutafjárútbóði. Það er talsvert meiri hlutur en áformað er að selja í útböðinu. Ekki liggur fyrir um niðurstöðu FME um hæfi Kaupþings en væntingar eru um að hún liggi fyrir síðar í þessum mánuði.

Fundað með stjórnvöldum

Hvenær – og hvort – af hlutafjárútbóði Arion banka verður ræðst meðal annars af því hvenær FME lýkur mati sínu á hæfi vogunarsjóðanna og Kaupþings og eins að samkomulag náist við íslensk stjórnvöld um að þau ætli ekki að nýta sér mögulegan forkaupsrétt á bankanum ef hann yrði seldur á genginu

0,8 eða lægra miðað við eigið fé. Samkvæmt þeim stöðugleikaskilyrðum sem kröfuhafar Kaupþings samþykktu 2015 er gert ráð fyrir því að ákvæði um forkaupsrétt ríkisins sé endurskoðað við opið hlutafjárútbóð. Að öðrum kosti er talið óframkvæmanlegt að halda slíkt útbóð þar sem forkaupsrétturinn myndi skapa óvissu og aftra fjárfestum frá þátttöku í útböðinu. Fulltrúar Kaupþings hafa á undanförmum tveimur vikum, samkvæmt heimildum Markaðarins, átt fjölmarga fundi með forystumönnum stjórnvalda og embættismönnum í fjármálaráðuneytinu og Seðlabankanum þar sem unnið er að því að ná samkomulagi um endurskoðun ákvæðisins um forkaupsrétt ríkisins.

Vogunarsjóðirnir þrír og Goldman Sachs hafa kauprétt að 22 prósent hlut í viðbót í bankanum, sem gildir til 19. september næstkomandi, en hvorki sjóðirnir né bandaríski fjárfestingabankinn áforma að nýta sér þann rétt, eins og upplýst var um í Markaðnum í síðasta mánuði. Sá kaupréttur er á nokkuð herra sölu-gengi en þegar þeir keyptu hlut í Arion banka fyrir á árinu. Hins vegar er fastlega gert ráð fyrir því, að sögn þeirra sem þekkja vel til stöðu mála, að einhverjir sjóðanna muni bæta við hlut sinn í bankanum með því að taka þátt í væntanlegu útbóði enda sé ekki ólíklegt að þar muni bjóðast hlutur í bankanum á hagstæðara gengi heldur en kauprétturinn hljóðaði upp á. hordur@frettabladid.is

Ekkert ríki jafn háð ferðabjónustu

Ferðabjónustutekjur á hvern Íslending nema um 8.800 dölum og eru þær hæstu í heiminum, að Lúxemborg undanskilinni. Sem dæmi eru tekjur á hvern Íslending um sex sinnum hærra en á hvern Spánverja. Er þá ekki tekið tillit til farþegaflutninga. Þetta er á meðal þess sem fram kemur í nýrri ferðabjónustuúttekt greiningardeildar Arion banka sem kynnt verður í dag.

Konráð S. Guðjónsson, hagfræðingur í greiningardeild bankans, segir vægast sagt fáheyrt að ríki, hvað þá mynsvæði, sé jafn háð ferðabjónustu og Ísland.

„Það er mjög óalgengt að ferðabjónusta hafi eins mikil áhrif á hagkerfið og gengi gjaldmiðils og hér. Yfirleitt spyrja menn hvaða áhrif gengið hafi á ferðabjónustuna, en færri velta því fyrir sér hvaða áhrif ferðabjónustan hefur á gengið. Það eru nokkuð skýrar visbendingar

Konráð S. Guðjónsson, hagfræðingur í greiningardeild Arion banka

um að einn af stærstu – ef ekki sá stærsti – drifkröftunum í gengisstyrkingu krónunnar síðustu misseri hafi verið ferðabjónustan sjálf. Hún hefur verið aðaldrifkrafturinn í hagkerfinu.“

Greiningardeildin gerir ráð fyrir áframhaldandi fjölgun ferðamanna á næstu árum, en að hægja taki á vextinum. Í grunnsviðsmynd sérfræðinga bankans er gert ráð fyrir að ferðamönnum fjölgi um 11 prósent á næsta ári, og að alls 2,5 milljónir ferðamanna heimsæki landið, og 8 prósent árið 2019. Til samanburðar var vöxturinn 38 prósent í fyrra.

Að mati greiningardeildarinnar

ræður flugframboð meira um fjölgun ferðamanna á næstu árum en gengisstyrking krónunnar. Bendir deildin á að árið 2005 hafi tvö flugfélög flógið allan ársins hring til landsins en í ár eru þau fimmtán talsins.

Samkvæmt grunnsviðsmynd greiningardeildarinnar má áætla að tekjur af erlendum ferðamönnum á árinu 2017 til 2020 nemi tæpum 2.400 milljörðum króna eða sem nemur allri landsframleiðslu Íslands í fyrra.

Auk þess kemur fram í úttekt greiningardeildarinnar að hagvöxtur í fyrra hefði verið nær 4 prósentum, en ekki 7,4 prósent, ef ekki hefði verið fyrir aukin umsvif í ferðabjónustunni. Var vægi ferðabjónustunnar í útlutningi um 42 prósent í fyrra sem er um helmingi meira en sjávarútvegur og áliðnaður samanlagt. – kj

Sjónvarpsdreifikerfi fyrir hótél, gistiheimili og skip.

ÖREIND – Tengir þig við framtíðina!

Auðbrekku 3 • Kópavogur • s. 564 1660
oreind@oreind.is • www.oreind.is

sart SAMTÖK RÁFVERKTAKA

HB

HÚSGAGNABANKINN - LAGERSALA

Faxafen 10 - opið frá 13 - 18 virka daga og 13 - 16 laugardaga

Skoðið úrvalið í vefverslun okkar - www.husgagnabankinn.is

Alklæddur ekta leðri
Rafknúinn

Bronson hægindastóll - Tilboð **134.000**

Gegnheilt Mahogany

Chippendale skápur **159.000**

Lyftistóll
í sterku áklæði
2 mótórar

125.000

Hornskápur - Tilboð

57.000

79.000

Alklætt ekta leðri

Classico sófasett - Tilboð **349.000**

Hægindastóll
í sterku áklæði

57.000

Borðstofuset - Tilboð **359.000**

Alklætt hágæða leðri

Alklæddur ekta leðri - Rafknúinn

Houston sófasett - Tilboð **469.000**

Bronson hægindasófi - Tilboð **239.000**

7.500

Bluedio Práðlaus heyrnatól

5.400

HD Bílaupptökuvél

11.000

Leðurtaska

34.000

ILIFE A4s, ryksuguvélmenni

46.000

ILIFE A6, ryksuguvélmenni
með ósýnilegum vegg

www.husgagnabankinn.is - Faxafen 10, 108 Reykjavík - s. 511 0030

Stóraukinni eftirspurn eftir vinnuafli að undanförunu hefur að töluverðu leyti verið mætt með innflutningi á vinnuafli. Í hausthefti Peningamála Seðlabanka Íslands var til að mynda bent á að fjölgun erlendra ríkisborgara hefði átt ríkari þátt í fjölgun íbúa á fyrri hluta þessa árs en á öllu síðasta ári. Ein birtingarmynd aukins innflutts vinnuafis er vaxandi umsvif starfsmannaleiga. FRÉTTABLAÐID/VILHELM

Spenna á vinnumarkaði að ná hámarki

Þrátt fyrir að atvinnuleysi sé í sögulegu lágmarki, atvinnuþátttaka sjaldan verið meiri og aldrei hafi fleiri útlendingar starfað hér á landi er viðvarandi skortur á vinnuafli. Spennan á vinnumarkaði er að ná hámarki, að sögn viðmælenda Markaðarins. Innflutt vinnuafli hefur komið í veg fyrir launaskrið og keyrt hagvöxtinn áfram á umliðnum árum. Flytja þarf inn þúsundir starfsmanna til viðbótar.

Kristinn Ingi
Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Aldrei hafa fleiri útlendingar starfað hér á landi en um þessar mundir. 24.409 erlendir ríkisborgarar voru starfandi í lok júnímánaðar, samkvæmt áætlunum Vinnuálastofnunar, og hefur þeim fjölgað um rúm 17 prósent á undanförunum tólf mánuðum. Sé litið til síðustu fimm ára nemur fjölgunin hátt í 65 prósentum.

Á sama tíma er viðvarandi skortur á vinnuafli í flestum atvinnugreinum, sér í lagi byggingariðnaði og ferðaþjónustu, atvinnuleysi hefur ekki mælst lægra frá því að Hagstofa Íslands hóf mælingar árið 2003, atvinnuþátttakan nálgast sögulegar hæðir og æ fleiri fyrirtæki segjast starfa við fulla framleiðslugetu. Spennan á vinnumarkaðinum er með öðrum orðum afar mikil og hefur sjaldan verið eins áþreifanleg, að sögn viðmælenda Markaðarins.

„Við erum að nálgast hápunktinn,“ segir Ingólfur Bender, hagfræðingur Samtaka iðnaðarins.

Katrín Ólafsdóttir, lektor við Háskólann í Reykjavík og nefndar- maður í peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands, segir vissulega mikla spennu ríkja á vinnumarkaði. Á móti vegi hins vegar mikil aukning á innfluttu vinnuafli. „Ef ekki hefði verið fyrir erlenda vinnuaflið værum við í allt annarri stöðu. Launaskrið og verðbólga hefðu þá gert vart við sig og okkur hefði ekki tekist að þjóna öllum þeim ferðamönnum sem hér eru,“ segir hún.

Undir þetta taka fleiri sérfræðingar sem Markaðurinn ræddi við og benda á að mikil eftirspurn eftir vinnuafli hafi – enn sem komið er – ekki skilað sér í auknum verðbólguþrýstingi. Fyrr á árum hafi slík eftirspurn að jafnaði leitt til launaskriðs en svo virðist sem mikill innflutningur á vinnuafli á umliðnum árum haldi nú aftur af þeirri þróun. Þannig kom fram í hausthefti Peningamála Seðlabanka Íslands að launaskrið virðist enn lítið miðað við þá spennu sem er fyrir hendi á vinnumarkaði og „skýrist líklega af því að atvinnurekendur velja að flytja inn starfsfólk frekar en að keppa sín á milli um það vinnuafli sem er til staðar með yfirboðum í launum“.

Mikil umsvif starfsmannaleiga
Viðmælendi Markaðarins segir ekki óvarlegt að álykta sem svo að flytja þurfi inn þúsundir starfsmanna til viðbótar til þess að mæta eftirspurninni eftir vinnuafli. Vísar hann til þess að forsvarsmenn um 41 prósentu fyrirtækja töldu sig búa við skort á starfsfólki samkvæmt sumarkönnun Gallups á meðal 400 stærstu fyrirtækja landsins. Þrátt fyrir stóraukinn innflutning á vinnuafli hefur hlutfallið lítið breyst í rúmt ár.

Ein birtingarmynd þessarar stórauknu hlutdeildar erlendis vinnuafis eru vaxandi umsvif starfsmannaleiga á landi. Erlendir starfsmenn á vegum slíkra leiga, bæði erlendra og innlendra, voru 1.879 í júlímánuði og fjölgaði um 311 á milli mánaða. Hefur fjöldinn líðlega tífaldast á einu og hálfu ári. Á sama tíma hefur starfsmannaleigunum fjölgað um 17 en þær eru nú 30 talsins, 12 erlendir og

65%
er fjölgun erlendra ríkisborgara á innlendum vinnumarkaði síðustu fimm árin.

18 innlendar. Ef fram heldur sem horfir verða 2.500 manns starfandi á vegum starfsmannaleiganna í októbermánuði að sögn Vinnuálastofnunar.

Eins og áður sagði hefur erlendur starfsmönnum á hérlendum vinnumarkaði fjölgað hratt undanfarin ár. Vinnuálastofnun gerir ráð fyrir að þeir hafi verið rétt yfir 24 þúsund í júnímánuði síðastliðnum, ríflega 14 þúsund karlar og um 10 þúsund konur. Voru erlendir ríkisborgarar þá um 12 prósent af vinnuaflinu. Bæði fjöldi starfandi útlendinga hér á landi og hlutfall þeirra af heildarvinnuafli landsins er í sögulegu hámarki. Sem dæmi voru á bilinu 17.000 til 18.600 útlendingar við vinnu hér á landi í síðasta þensluskeiði vinnumarkaðarins á árunum fyrir efnahagsáfallið 2008. Náði þá hlutfall þeirra af vinnuaflinu hæst 11,8 prósentum.

Vinnuálastofnun hefur bent á að flestir útlendingar sem hér

starfa komi frá ríkjum á Evrópska efnahagssvæðinu, ráðnir beint af fyrirtækjum og þurfa ekki sérstök atvinnuleyfi. Einnig hafi mikil aukning orðið í útgáfu atvinnuleyfa til starfsmanna sem koma utan EES-svæðisins sem og ör fjölgun starfsmanna sem koma hingað til lands í gegnum starfsmannaleigur og á vegum erlendra þjónustufyrirtækja, líkt og áður var minnst á.

Keyrt hagvöxtinn áfram

Það er kunnara en frá þurfi að segja að aukinni eftirspurn eftir vinnuafli hefur að töluverðu leyti verið mætt með innflutningi á vinnuafli. Í hausthefti Peningamála Seðlabankans var til að mynda bent á að fjölgun erlendra ríkisborgara hefði átt ríkari þátt í fjölgun íbúa á fyrri hluta þessa árs en á öllu síðasta ári. Á öðrum fjórðungi ársins fjölgaði erlendum ríkisborgurum um 5.600 talsins eða 19 prósent á milli ára, samkvæmt upplýsingum frá hagfræðideild Landsbankans. Var þá fjöldi aðfluttra útlendinga umfram brottflutta 3.130. eru erlendir ríkisborgarar samtals orðnir um 35.500 hérlendis sem jafngildir um 10 prósentum af landsmönnum. Hafa þeir aldrei verið fleiri. Til samanburðar voru þeir mest um 7,6 prósent af mannfjölda í síðustu uppsveiflu árið 2007.

Þessi mikla fjölgun útlendinga á innlendum vinnumarkaði er að sögn viðmælenda Markaðarins til marks um hve sveigjanlegur markaðurinn er. Er til dæmis ljóst að hraður vöxtur ferðaþjónustunnar, sem og hagkerfisins í heild, á umliðnum árum, hefði ekki verið mögulegur nema fyrir verulegan vöxt í innfluttu vinnuafli. Vinnuaflið hefur „keyrt hagvöxtinn áfram“

líkt og greinandi sem Markaðurinn ræddi við orðar það.

„Ef við hefðum ekki getað flutt inn vinnuafli á síðustu árum værum við í mjög alvarlegri stöðu. Við hefðum til dæmis ekki getað fullnægt vinnuafliþörf hagvaxtarins sem við höfum séð. Að sama skapi hefði launaskrið, og þar með verðbólguþrýstingur, sennilega verið umtalsvert meira í hagkerfinu ef ekki hefði komið til þessarar aukningar á innfluttu vinnuafli,“ segir Ingólfur.

Katrín tekur jafnframt fram að mikil gengisstyrking krónunnar á síðustu árum skýri að miklu leyti af hverju „við höfum ekki séð þetta launaskrið sem hefur yfirleitt í gegnum tíðina gert vart við sig í ástandi sem þessu“. Gengisstyrkingin hafi þýtt að kaupmáttur hafi aukist, Íslendingum til góða.

Katrín bendir meðal annars á að í kjölfar efnahagsáfallsins 2008 hafi margir Íslendingar flutt til Noregs, þar sem hærri laun stóðu til boða, en sú þróun hafi hins vegar snúist við. „Það er mjög athyglisvert. En maður veit ekki alveg hvað framtíðin ber í skauti sér,“ segir hún.

Viðvarandi vinnuafli skortur

Ingólfur segir aðspurdur að viðvarandi skortur sé á vinnuafli. Skorturinn hamli meðal annars uppbyggingu, ekki sist í byggingariðnaðinum, sem hafi vaxið hratt undanfarið. Reynt hafi verið að mæta skortinum að hluta með því að flytja inn erlent vinnuafli, en það hafi ekki dugað til.

Niðurstöður sumarkönnunar Gallups á meðal 400 stærstu fyrirtækja landsins, sem áður var fjallað um, endurspeglar þennan tilfinninga skort á vinnuafli. Til upprif-

unar taldi um 41 prósent fyrirtækja sig búa við skort á starfsfólki.

Ari Skúlason, hagfræðingur í hagfræðideild Landsbankans, segir að þrátt fyrir að stjórnendur fyrirtækja telji sig búa við starfsmannaskort sé greinilegt að fyrirtækin lifi vel af. „Væntanlega er staðan sú hjá þeim sem svara könnununum að þeir telja betra að hafa fleiri hendur til þess að vinna verkin. En svo er ekki raunin. Það þýðir að vinnutíminn verður lengri og í mörgum tilfellum er meira að gera. Það er kannski ekki alltaf hentugasta lausnin. Hún væri sú að hafa fleiri hendur til að vinna verkin, en það er ekki alltaf hægt.“

Dregur úr spennunni

Samkvæmt vinnumarkaðskönnun Hagstofunnar fyrir annan fjórðung ársins hægði nokkuð á þeim kröftuga vexti sem hefur verið á vinnumarkaði undanfarin misseri. Heildarvinnustundum fjölgaði um 2,1 prósent sem er töluvert minni vöxtur en Seðlabankinn hafði búist við. Að teknu tilliti til árstíðar minnkaði atvinnuþátttaka og hlutfall starfandi var lægra en á fyrsta fjórðungi ársins, en þá voru hlutföllin við eða nálægt hæstu gildum frá því fyrir efnahagsfallið 2008.

Eftir sem áður er atvinnuþátttakan nálægt sögulegum hæðum, en um 84 prósent af heildarmannfjölda á vinnualdri hafa verið virk á vinnumarkaði síðustu tólf mánuði, og atvinnuleysi sögulega lágt eða um 2 prósent samkvæmt tölum Vinnuálagstofnunar.

Ari segist eiga von á því að það dragi nokkuð úr spennunni á vinnumarkaði á næstunni. Undir það hafa greiningardeildir bankanna sem og fleiri sérfræðingar tekið. „Hagvöxtur var verulegur

Tölur um erlent vinnuafli líklega vanmetnar

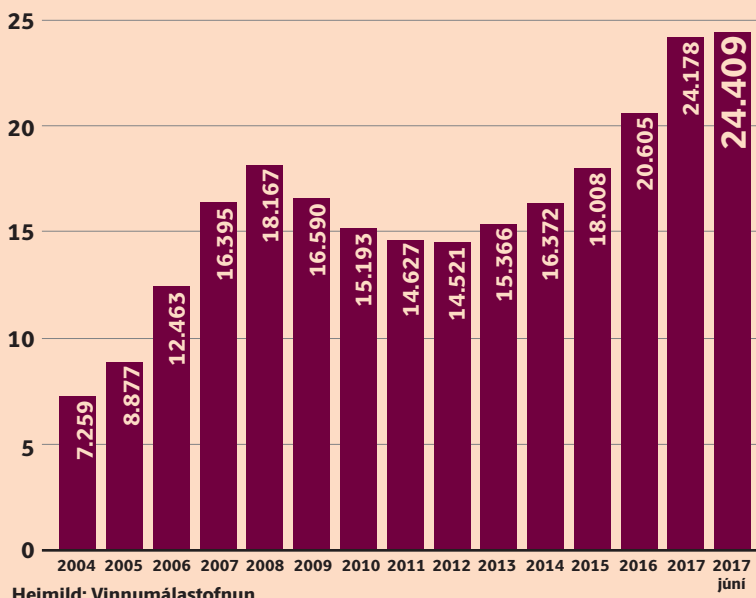
Katrín Ólafsdóttir segir ýmislegt benda til þess að fjöldi erlendra starfsmanna, sem komi hingað til lands til að vinna, sé vanmetinn í opinberum tölum. Svo virðist sem margir þeirra séu ekki skráðir í þjóðskrá, en úrtak vinnumarkaðskönnunar Hagstofunnar nær aðeins til þeirra sem skráðir eru í þjóðskrá.

Hún bendir meðal annars á að samkvæmt opinberum hagtölum hafi framleiðni vinnuafls aukist um riflega 4 prósent í fyrra sem sé langt umfram framleiðnivöxt síðustu ára og „út úr kortinu“. Seðlabankinn hefur tekið undir

þetta, en í hausthefti Peningamála kom meðal annars fram að líklegt væri að vöxturinn væri ofmetinn vegna vanmats á fjölda erlendra starfsmanna sem hafa komið til landsins undanfarin misseri. Er talið að framleiðni vinnuafls aukist um 1,5 prósent í ár.

„Það virðist vera sem svo að við náum ekki utan um skráningar á erlendu vinnuafli. Kannski er það vegna þess að við erum ekki að mæla rétt en einnig er mögulegt að eitthvað ólöglegt sé í gangi. Það er engin leið að segja til um það,“ nefnir Katrín.

Aldrei fleiri útlendingar á vinnumarkaði

Hægari vöxtur er í sjálfu sér það sem hagkerfið og vinnumarkaðurinn þurfa til þess að forðast ofhitnun.

Ingólfur Bender, hagfræðingur Samtaka iðnaðarins

Hagvöxtur var verulegur í fyrra og verður mikill í ár en við reiknum síðan með því að hann minnki og þá mun draga úr spennunni samhliða því.

Ari Skúlason, hagfræðingur í hagfræðideild Landsbankans

Ef ekki hefði verið fyrir erlenda vinnuaflið værum við í allt annarri stöðu. Launaskrið og verðbólga hefðu þá gert vart við sig og okkur hefði ekki tekist að þjóna öllum þeim ferðamönnum sem hér eru.

Katrín Ólafsdóttir, lektor við Háskólann í Reykjavík

í fyrra og verður mikill í ár en við reiknum síðan með því að hann minnki og þá mun draga úr spennunni samhliða því. Fer hún þá að nálgast eðlilegt langtíma jafnvægi,“ nefnir Ari.

Hann segir fyrst og fremst tvær atvinnugreinar, ferðaþjónustuna og byggingariðnaðinn, hafa borið aukningu vinnuaflsins uppi. „Við sjáum fram á að vöxtur ferðaþjónustunnar verði minni en verið hefur og það sama má segja um byggingariðnaðinn. Það hefur mikið verið byggt af hótélum og atvinnuhúsnæði og sú þörf, sem var fyrir hendi, fer væntanlega að verða betur uppfyllt en áður. Þannig að við nálgumst nú betra jafnvægi.“

Ingólfur segir að af gögnum Hagstofunnar megi ráða að farið sé að draga úr vexti eftirspurnar eftir vinnuafli samfara því að hægst hafi á vexti hagkerfisins.

„Hægari vöxtur er í sjálfu sér það sem hagkerfið og vinnumarkaðurinn þurfa til þess að forðast ofhitnun,“ segir hann.

Enn sem komið er segir Ingólfur hagvöxtinn vera hraðan og spennuna talsverða í hagkerfinu. Það sé sérstaklega sýnilegt á vinnumarkaði þar sem atvinnuleysi sé mjög lítið og atvinnuþátttaka með því hæsta sem mælst hefur.

„Ef maður rýnir í þá hagvísa sem geta veitt okkur vísbendingar um hver þróunin verður á næstu misserum, þá reikna ég með að við munum sjá snúningspunktinn tiltölulega fljótt, á næsta eða þar næsta ári, og mun þá atvinnuleysid sennilega rísa aftur og atvinnuþátttakan minnka. Við erum að nálgast hápunktinn.“ Hagvöxtur komandi missera verði ekki það mikill að hann geti haldið atvinnuleysinu áfram eins lágu og verið hefur.

VIÐ PRENTUM

TÍMA RIT

Ísafoldarprentsmiðja er umhverfismarkaðs vottuð prentsmiðja af Svaninum, norræna umhverfismerkinu. Við erum aðilar að rammasamningi Ríkiskaupa og rammasamningi Reykjavíkurborgar. Við framleiðum dagblöð, bækur, tímarit, bæklinga, umbúðir, veggspjöld, bréfsefni, umslög, nafnspjöld, fjölpóst og margt fleira.

Hafðu samband við viðskiptastjóra okkar í síma 5 950 300 og við komum þínum hugmyndum í framkvæmd.

WWW.ISAFOLD.IS

Skotsilfur

Þórdís Lóa hætt

Þórdís Lóa Þórhallsdóttir lét nýverið af störfum sem forstjóri rútu- og ferðaþjónustufyrirtækisins Gray Line á Íslandi. Við starfinu tók Sigurdór Sigurðsson, annar stofnenda fyrirtækisins og einn af eigendum þess. Þórdís Lóa var ráðin forstjóri Gray Line í ágúst í fyrra en áður gegndi hún meðal annars forstjórastarfi Pizza Hut á Íslandi og í Finnlandi. Eins og kunnugt er náðist í síðasta mánuði samkomulag um sameiningu ferðaþjónustufyrirtækjanna Iceland Travel, sem er að fullu í eigu Icelandair Group, og Gray Line, sem er í eigu Sigurdórs, Þóris Garðars-sonar og sjóðsins Akurs fjárfestinga í stýringu Íslands-sjóða.

Oftúlkuð áhrif?

Fræg eru ummæli Jóns Björnssonar, forstjóra smásöluverslunarinnar Festar, sem rekur meðal annars verslanir undir merkjum Krónunnar, frá því í lok apríl um að menn séu að oftúlka áhrifin af verslun Costco á markaðinn. Athyglisvert er að setja ummælin í samhengi við forsíðufrétt Fréttablaðsins fyrir viku þar sem greint var frá því að olíufélagið N1 fer fram á að greiða lægra verð fyrir allt hlutfélag Festar en áður var gert ráð fyrir. Þar vegur þyngst að afkoma Krónunnar undanfarið hefur verið nokkuð undir áætlunum. Er versnandi afkoma sögð endurspeglar sölusamdrátt hjá Krónunni eftir að, jú, Costco opnaði verslun sína.

Skorað á Þórdísi

Nýr varaformaður Sjálfstæðismanna verður kosinn á landsfundi flokksins í nóvember. Enginn hefur enn gefið kost á sér en þó hafa nokkur nöfn verið nefnd í umræðunni. Orðrómur er innan flokksins um að Guðlaugur Þór Þórðarson horfi hýru auga til embættisins og er staða hans metin nokkuð sterk. Nafn Þórdísar Kolbrúnar Reykfjörð Gylfadóttur ber hins vegar allra nafna hæst um þessar mundir. Þannig var hún hvött til þess að gefa kost á sér með dýnjandi lófaklappi á afar fjölmennu sambandsþingi ungra Sjálfstæðismanna um síðustu helgi.

Verðbólga ekki meiri í fimm ár

Verðbólga jókst í Bretlandi í ágústmánuði og hefur ekki mælst meiri í fimm ár. Verðbólgan mældist 2,9 prósent í mánuðinum samanborið við 2,6 prósent í júlí. Mikil gengislækkun breska pundins á undanförunum misserum og hækkandi olíuverð skýra verðbólguaukninguna. FRÉTTABLAÐIÐ/EPA

Hundraða milljarða gat

Sigurður Hannesson, framkvæmdastjóri Samtaka iðnaðarins

I nnviði landsins þarf að þróa og uppfæra í takt við þarfir samfélagsins og framtíð þess. Sú uppbygging er forsenda þess að atvinnulíf blómstri um land allt. Þetta á við um samgöngur, fjarskipti, gagnatengingar og raforku. Á síðustu árum hefur fjárfesting í innviðum verið of lítil og það mun bitna á okkur í framtíðinni verði ekki bætt í. Samkeppnishæfni Íslands er í húfi enda verðum við að standa jafnfætis öðrum ríkjum sem við viljum bera okkur saman við til að ná þeim lífskjörum sem sóst er eftir. Þess vegna er sérstaklega jákvætt að sjá forsvarsmenn ríkisstjórnarinnar setja þessi mál í forgang fyrir komandi þingvetur en ljóst er að stóratátt þarf til.

Samtök iðnaðarins vinna að úttekt á stöðu innviða landsins. Heildstæð og ítarleg úttekt af því tagi hefur ekki verið gerð fyrir hér á landi svo vitað sé til en þessi vinna á sér erlendar fyrirmyndir. Ljóst er að fjárfesta þarf fyrir hundruð milljarða króna svo innviðir landsins séu nægilega sterkir og styðji við framtíðarvöxt.

Brýn verkefni um land allt

Innviðaverkefni eru fjölmörg. Nægir að nefna að víða um land eru hættulegir vegakafar og á hringvegnum eru enn hátt í 40 einbreiðar brýr. Margott hefur komið fram að á höfuðborgarsvæðinu þurfi að bæta samgöngur talsvert.

Heilmikil raforka nýtist ekki sökum þess að flutningskerfi raforku er ófullkomið. Með því að bæta úr því væri raforka ekki eingöngu tryggari um land allt heldur yrðu til verðmæti í orku sem ella fer til spillis.

Þá þarf að bæta gagnatengingar á landsbyggðinni verulega og það er öryggismál fyrir landsmenn að annar gagnastrengur verði lagður til útlanda. Gögn eru helsta hrávara

Þetta minnir okkur svo sannarlega á að framkvæmdir á vegum hins opinbera geta tekið óralangan tíma.

fjórðu iðnbyltingarinnar en hún snýst að miklu leyti um söfnun þeirra og úrvinnslu. Verðmæti gagna eru mikil og því munu gagnatengingar skipa ríkari sess með tímanum.

Samstarf nauðsynlegt

Það er morgunljóst að einkaaðilar verða að koma að uppbyggingu innviða hér á landi. Hið opinbera getur ekki eitt og sér staðið að framkvæmdum upp á hundruð milljarða á næstu árum. Innlendir jafnt sem erlendir fjárfestar eru áhugasamir um innviðauppbyggingu hér á landi. Þekking á rekstri slíkra verkefna hefur byggst upp hér og nægir þar að nefna fyrirtækið Spöl og Hvalfjardargöngin.

Til að setja þetta í samhengi er

það rifjað upp að á 1100 ára afmæli byggðar í landinu var Þjóðargjöfin Þjóðarbókhladan vestur á Melum. Raunar á bygging hússins sér lengri aðdraganda en framkvæmdir hófust árið 1978. Tuttugu árum eftir hin miklu tímamót, eða 1. desember árið 1994, var Þjóðarbókhladan tekin í notkun. Kostnaðurinn nam 2,5 milljörðum sem er um 8,4 milljarðar framreiknað með byggingavísitölu. Þetta minnir okkur svo sannarlega á að framkvæmdir á vegum hins opinbera geta tekið óralangan tíma, jafnvel þótt kostnaðurinn sé ekkert í líkingu við uppsafnaða þörf. Slíkan tíma höfum við ekki til stefnu þegar kemur að innviðum Íslands.

Núna er rétti tíminn

Á næstu árum mun draga úr hagvexti samkvæmt spám Seðlabanka Íslands. Þar með skapast svigrúm til framkvæmda. Þessu til viðbótar þarf hvort sem er að fjárfesta til að styðja við framtíðarvöxt. Niðurstöður nýlegra útboða í gatnagerð á höfuðborgarsvæðinu benda til þess að nú sé hagstætt að ráðast í framkvæmdir. Það er ekki eftir neinu að biða.

Jafnrétti kynjanna er málefni kvenna og karla

Eva Magnúsdóttir, formaður LeiðtogaAuðar og FKA-félagskona

„Þú skalt aldrei gifta þig, Eva mín, þá ræðurðu ekki framtíðinni, farðu í háskóla!“ Þetta sagði föðuramma mín, sem fæddist árið 1900, við mig tíu ára gamla. Þarna talaði sú aldna af reynslu síns tíðaranda. Ég fylgdi ekki alfarið ráði ömmu minnar því ég gifti mig en fer með jöfnu milli-

bili í háskóla. En þarna í stofunni hjá henni kviknaði áhugi minn á tvennu; háskólamenntun og jafnrétti kynjanna og hef ég lagt mig fram um að hvetja stúlkur og konur til góðra verka síðan.

Hvatning og efling stúlkna og kvenna hefur allt frá hippatímabilinu verið í umræðunni og sýnist sitt hverjum um stöðuna nú. Flestir eru þó á því að það halli frekar á konur og hugsanlega er jafnrétti ekki náð ef við þurfum ennþá að ræða það. Árið 1999 var áttáttu AÚÐUR í krafti kvenna hleypt af stokkunum til að efla konur í atvinnulífnum. Þegar verkefninu lauk í janúar 2003

höfðu 1.480 konur tekið þátt í AÚÐI og ómældur fjöldi notið ávaxtanna af þeim sex þáttum sem AÚÐUR bauð; FjármálaAÚÐUR, FrumkvöðlaAÚÐUR, FramtíðarAÚÐUR, LeiðtogaAÚÐUR, AÚÐARdætur með í vinnuna og AÚÐARverðlaunin. Síðan hefur vegur kvenna aukist nokkuð á vinnumarkaði.

LeiðtogaAuður lifði og er nú deild innan Félags kvenna í atvinnulífnum með þann tilgang að efla tengsl kvenna í leiðtoga- og stjórnunarstörfum hjá íslenskum fyrirtækjum. Nú verður hleypt af stokkunum verkefni sem lýtur að þjálfun og leiðsögn leiðtoga á meðal ungra og

Til að breyta heimsmyndinni til frambúðar þarf jafnréttisfræðsla þó að hefjast miklu fyrir, jafnvel á leikskólastiginu.

efnilegra kvenna í atvinnulífnum. Settur hefur verið saman samstarfshópur sem ásamt FKA framtíð ætla að móta starfið en FKA framtíð er nefnd innan FKA. Nefndin er sam-

eningarafl fyrir ungar og efnilegar konur í atvinnulífnum. Markmiðið með verkefninu er að konur sem náð hafa þroska og frama á vinnumarkaði leiðbeini ungum, efnilegum konum, þjálfu þær og efla með þeim leiðtogahæfileika þeirra.

Til að breyta heimsmyndinni til frambúðar þarf jafnréttisfræðsla þó að hefjast miklu fyrir, jafnvel á leikskólastiginu og framleiðendur leikfanga þurfa að hætta að skilgreina hlutverkin með litum. Jafnrétti kynjanna er ekki bara málefni kvenna; bræður, eiginmenn, fedur og afar vilja almennt veg sinna kvenna sem mestan.

Nýir leikendur á fjármálamarkaði

Friðrik Þór Snorrason
forstjóri RB

Á næsta ári taka gildi innan ESB ný lög um greiðslubjónustu (e. PSD2) sem eru nokkuð byltingarkennd.

Með tilkomu PSD2 er verið að greina á milli framleiðslu og dreifingar fjármálaþjónustu. Í raun er verið að opna markaðinn með svipuðu móti og gert var með fjarskiptamarkaðinn á tíunda áratug síðustu aldar. Opnun fjarskiptamarkaðarins hafði gríðarleg áhrif á vöruframboð og verð fjarskiptaþjónustu innan Evrópu. Þannig minnkaði markaðshlutdeild gömlu ríkisreknu símafyrirtækjanna víðast hvar um helming eða meira og einingarverð að meðaltali um meira en 60%.

Það væri hins vegar óráðlegt að heimfæra þróunina af fjarskiptamarkaði 100% yfir á fjármálamarkaðinn þar sem mun meiri samkeppni hefur ríkt á fjármálamarkaði en var við opnun fjarskiptamarkaðarins og sölu ríkissímafyrirtækja til einkaaðila. Sérfræðingar spá því þó að breytingin verði mikil. Þannig eigi leikendum í greiðslumiðlun eftir að fjölga og þeir muni byggja viðskiptamódel sín á allt öðrum tekjugrunni en bankar og kortafyrirtæki gera í dag. Í stað þess að treysta á tekjur af færslugjöldum, árgjöldum,

Til langtíma stendur íslenskum fjármálafyrirtækjum meiri ógn af erlendum stórfyrirtækjum en nýjum innlendum keppinautum. FRÉTTABLAÐIÐ/EYÐÓR

um, kortalánnum og yfirdráttarvöxtum munu hinir nýju leikendur líklega byggja viðskiptamódel sín á vinnslu og notkun gagna (t.d. auglýsingar sem birtast með reikningsyfirlitum). Því má búast við að færslu- og þóknunargjöld banka verði undir þrýstingi á komandi árum og hafa sérfræðingar spáð því að þau gætu lækkað frá 40% upp í 80%, en þessar tekjur eru um 20-25% af tekjum viðskiptabanka innan Evrópu.

Fjórar sviðsmyndir

Ef við spyrjum okkur hverjir nýju

leikendurnir á fjármálamarkaðnum gætu orðið, þá er gott við skoða það út frá tveimur viddum. Í fyrsta lagi, hvort leikendur á markaðnum verði fyrst og fremst innlendir aðilar eða hvort markaðurinn einkennist í auknum mæli af því að til sé að verða einn sameiginlegur markaður fyrir greiðslubjónustu innan EES. Í öðru lagi hvort leikendur á markaði verði áfram fyrst og fremst hefðbundin fjármálafyrirtæki eða hvort nýir leikendur byrji að skapa sér stöðu á greiðslumarkaðnum eftir að PSD2 tekur gildi.

PSD2 í hnotskurn

- Skilgreindir tvo nýja leikendur í greiðslubjónustu:
- ✱ Greiðsluvirkjendur sem mega framkvæma greiðslur beint af innlánareikningum banka.
- ✱ Upplýsingaþjónustuveitendur sem mega safna saman fjárhagsupplýsingum beint af innlánareikningum banka.
- Enginn samningur þarf að vera til staðar á milli bankans og þjónustuaðilans.
- Samþykki viðskiptavinarins dugur.
- Engin viðbótargjöld má innheimta af þjónustuveitandanum né viðskiptavini bankans.
- Bankar skulu veita aðgengið í gegnum opin, stöðluð þjónustuskil.
- Starfsréttindi í einu ríki innan EES veita réttindi til að bjóða þjónustu í öllum EES-löndum.

Út frá þessum tveimur viddum má sjá fyrir sér fjórar sviðsmyndir:

- Öbreyttur markaður þar sem núverandi leikendur, bankar og færsluhirðar, verða áfram allsráðandi í veitingu greiðslubjónustu.
- Opinn innlendir markaður þar sem nýir innlendir leikendur, sprotafyrirtæki, fjarskipta-fyrirtæki eða jafnvel verslunarkæðjur byrja að marka sér stöðu á markaðnum.
- Opinn alþjóðlegur markaður þar

sem erlend fjártækifyrirtæki, tækifyrirtæki og netverslanir byrja að bjóða greiðslubjónustu hér á landi.

- Stórir alþjóðlegir bankar verða allsráðandi á markaði hér á landi sem erlendis.

Með tilkomu PSD2 er líklegt að nýir leikendur á íslenska greiðslumarkaðnum verði til að byrja með fyrst og fremst innlendir. Íslensk sprotafyrirtæki, fjarskipta-fyrirtæki og verslunarkæðjur munu eflaust prófa sig áfram með nýstárlegar PSD2 tengdar þjónustur. Mjög fljótlega er hins vegar líklegt að erlend stórfyrirtæki byrji einnig að bjóða þjónustu sína á Íslandi. Til langtíma stendur íslenskum fjármálafyrirtækjum mun meiri ógn af erlendum stórfyrirtækjum á borð við Amazon Pay, PayPal, AliPay eða Apple Pay en nýjum innlendum samkeppnisaðilum. Tæknirísarnir eru sérfræðingar í að nýta gögn og ljóst að þau munu nýta fjárhagsgögn sem PSD2 veitir aðgengi að til að samtvinna við gnótt annarra gagna sem þau búa yfir til að selja aðra þjónustu til neytenda og fyrirtækja. Færa má þó rök fyrir því að PSD2 og ný reglugerð um persónuvernd jafni í raun samkeppnisstöðu fjármálafyrirtækja gagnvart netrisunum, enda munu þessi fyrirtæki einnig þurfa að opna sýnar gagnalindir fyrir fjármálafyrirtækjunum hafi þau aflað samþykkis viðkomandi viðskiptavinar. Í næsta pistli verður einmitt fjallað um PSD2, nýja reglugerð um persónuvernd og aðgengi þriðja aðila að fjárhagsgögnum.

NIOXIN

MARGVERÐLAUNAÐAR HÁRVÖRUR GEGN
HÁRLOSI OG HÁRÞYNNINGU

NIOXIN®

Nioxin sækir áhrif sín í húðvörur. Háþróaðar meðferðir sem hver og ein inniheldur sérsniðna samsetningu virkra efna sem valin eru til þess að berjast gegn hárfynningu.

Fáðu nánari upplýsingar á næstu Nioxin hársnyrtistofu.

STYLIST CHOICE AWARDS
WINNER
© behindthetelescope.com

16 Consecutive Years
Favorite Thinning Haircare

MARKAÐURINN

Stjórnar- maðurinn

@stjornarmadur

Bundnar hendur

Athyglisvert var í umfjöllun Samkeppniseftirlitsins um ætlan samruna Haga og Lyfju að eftirlitið virtist ekki telja Costco hluta af íslenskum matvöru- eða lyfjamarkaði. Eftirlitið taldi að minnsta kosti ekki ástæðu til að skoða sérstaklega hvaða áhrif innkoma Costco hefði haft á íslenska keppinauta.

Kaupum Haga á Lyfju var að endingu hafnað, þótt vitaskuld skuli ekkert fullyrt um hvort skoðun á Costco hefði nokkru breytt um það.

Hvað sem því líður hefði maður haldið að það lægi í augum uppi að eftirlitsstofnanir ættu að skoða nýjustu þróun á markaði í stað þess að styðjast um of við gamlar og rótgrónar tuggur. Skylda þeirra er sú að skoða hlutina eins og þeir eru en ekki eins og þeir voru eða hafa alltaf verið.

Þetta er umhugsunarvert nú þegar erlendir aðilar hafa meiri áhrif en áður á Íslandi. Útlendir þátttakendur sem rata á innlendan markað eru yfirleitt og eðli málsins samkvæmt slíkir að burðum að innlendir keppinautar mega sín oft á tíðum litils.

Þar nægir að nefna verslunarrisa eins og Costco og H&M, en einnig tæknirisa á borð við Netflix eða Apple sem keppa við innlenda fjölmiðla um afþreyingu. Ekki má heldur gleyma Facebook og Google sem tekið hafa stóran skerf af innlendum auglýsingamarkaði.

Samkeppniseftirlitið og aðrir eftirlitsaðilar verða að vera vakandi fyrir þessu.

Það hljómar eins og klisja en sannleikurinn er samt sá að heimurinn minnkar stöðugt.

Oftast er þetta neytendum til hagsbóta og þeir innlendu aðilar sem lúta í lægra haldi fyrir slíkri samkeppni verða einfaldlega að kyngja því.

Hins vegar er alger óþarfi að íslenskir eftirlitsaðilar skikki innlend fyrirtæki til að mæta alþjóðlegri samkeppni með báðar hendur bundnar fyrir aftan bak.

Stundin tapaði um 9 milljónum

Útgáfufélagið Stundin ehf. var rekið með tæplega 8,6 milljóna króna tapi í fyrra borið saman við 12,9 milljóna króna tap árið áður. Samkvæmt nýbirtum ársreikningi var eigið fé félagsins jákvætt um 2,9 milljónir í árslok 2016.

Tekjur af starfsemi Stundarinnar jukust um líðlega 30 milljónir á milli ára og námu samtals 120,6 milljónum á árinu 2016. Tilkynt var um það í nóvember 2015 að prentútgáfa Stundarinnar myndi koma út tvisvar í mánuði í stað einu sinni. Útgáfukostnaður Stund-

arinnar var ríflega 50 milljónir í fyrra og þá jókst launakostnaður um 20 milljónir á milli ára og var samtals 67 milljónir. Á árinu 2016 voru 8,8 stöðugildi hjá félaginu. Heildarskuldir Stundarinnar nema 12,6 milljónum króna, að stærstum hluta viðskiptaskuldir.

Hluthafar félagsins voru 16 talsins í lok síðasta árs en sjö hluthafar, meðal annars Jón Trausti Reynisson, ritstjóri Stundarinnar, og Ingibjörg Dögg Kjartansdóttir, aðstoðarritstjóri, áttu hver um sig 12,2 prósentu hlut. - hae

Það verður önnur banka-
kreppa. Menn gera
mistök og græðgin
mun leiða til þess að
fólk taki slæmar
ákvarðanir.

Bjarni Benediktsson
forsætisráð-
herra

GIACOMO PUCCINI

TOSCA

FRUMSÝND 21. OKTÓBER 2017
Í ELDBORG – HÖRPU

HLJÓMSVEITARSTJÓRI BJARNI FRÍMANN BJARNASON · LEIKSTJÓRI GREG ELDRIDGE
TOSCA CLAIRE RUTTER · CAVARADOSSI KRISTJÁN JÓHANNSSON · SCARPIA ÓLAFUR KJARTAN SIGURÐARSON

ANGELOTTI ÁGÚST ÓLAFSSON · SAGRESTANO BERGÞÓR PÁLSSON
SPOLETTA ÞORSTEINN FREYR SIGURÐSSON · SCIARRONE FJÖLNIR ÓLAFSSON
KÓR OG HLJÓMSVEIT ÍSLENSKU ÓPERUNNAR
LEIKMYND ALYSON CUMMINS · BÚNINGAR NATALIA STEWART
LJÓSAHÖNNUN ÞÓRÐUR ORRI PÉTURSSON · SVIÐSHREYFINGAR JO MEREDITH

MÍÐASALA Á OPERA.IS

#islenkaoperan

ÍSLENSKA ÓPERAN